

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Decizie tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

DECIZIE

Cererea nr. 12429/05
CTȘP ARICIUL și alții
versus Republica Moldova

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită la 17 noiembrie 2020 într-un Comitet compus din:

Branko Lubarda, *Președinte*,

Valeriu Grițco,

Pauliine Koskelo, *judecători*,

și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției*,

Având în vedere cererea menționată mai sus, depusă la 23 martie 2005,

Având în vedere observațiile prezentate de către Guvernul reclamat și replica prezentată de către reclamantii,

După deliberare, decide după cum urmează:

ÎN FAPT

1. Societatea reclamantă a fost înregistrată în Republica Moldova la 22 martie 1990. Ceilalți reclamantii (a se vedea detaliile din anexă) sunt fondatorii și angajații societății reclamante. Reclamantii au fost reprezentați în fața Curții de către dl E. Volcov, avocat în Chișinău.

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. Circumstanțele cauzei, în modul prezentat de către părți, pot fi rezumate după cum urmează.

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei decizii a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

A. Contractul societății reclamante și pretinsul drept de proprietate al acesteia asupra clădirii aflate în litigiu

4. La 27 octombrie 1966 autoritățile locale din Chișinău au alocat 2,86 hectare de teren în perimetrul orașului pentru construcție și folosință de către Circul de Stat („Cercul”).

5. La 1 iunie 1991 societatea reclamantă a semnat un contract cu Cercul, prin care s-a angajat să efectueze lucrări de proiectare și construcție. În schimb, Cercul s-a angajat „să plătească și să transfere din balanța Circului către cea a [societății reclamante] un depozit cu un singur etaj, conform prețului său rezidual echivalent cu 2500 de ruble [sovietice]”. În plus, Cercul s-a angajat să plătească societății reclamante 26305 ruble sovietice.

6. După finalizarea lucrărilor în conformitate cu contractul, la 2 septembrie 1991 părțile au semnat un certificat care confirma transferul clădirii de către Circ societății reclamante „în baza unei plăți reciproce”. Societatea reclamantă a reparat clădirea, a construit un al doilea etaj și a folosit-o în calitate de oficiu al său. La 13 noiembrie 1991 societatea reclamantă a acceptat, din construcția Circului, materiale în valoare totală de 13127 de ruble sovietice, ca parte a plății pentru contractul din anul 1991. În documentele prezentate de către părți nu se face referire la nicio altă plată ulterioară.

7. La 9 noiembrie 2000 Primăria municipiului Chișinău a oferit Circului dreptul de a administra lotul de teren pe care acesta se afla, care constituia 2,7988 hectare.

B. Primul set de proceduri judiciare („procedurile din 2004“)

8. La 26 ianuarie 2004 Cercul a inițiat o procedură judiciară împotriva societății reclamante, susținând că în perioada 1991-1992 aceasta ocupase în mod abuziv clădirea în care se afla, și a solicitat emiterea unui act de evacuare a clădirii.

9. Din cauza că era bolnav, fapt confirmat printr-un certificat medical care stabilea că el suferise o traumă la cap, la 18 februarie 2004 președintele societății reclamante a solicitat Judecătoriei Economice de Circumscripție să amâne ședința de examinare a cauzei. Instanța a acceptat cererea și a stabilit o nouă ședință pentru 2 martie 2004. Cu toate acestea, din cauza incapacității sale continue de a se prezenta la ședință, președintele societății reclamante a solicitat și a obținut o altă decizie judecătorească de amânare a ședinței, până la 25 martie 2004. La 24 martie 2004 el a informat instanța că își continua tratamentul său, fără a solicita o amânare a ședinței. Instanța a amânat audierea până la 6 aprilie 2004.

10. În dimineața zilei de 6 aprilie 2004, societatea reclamantă a depus la secretariatul judecătoriei o scrisoare similară cu cea din 24 martie 2004, prin

care informa instanța despre continuarea tratamentului președintelui societății reclamante, anexând certificatul medical relevant. În aceeași zi, instanța a adoptat o hotărâre prin care accepta revendicările formulate de către Circ, dispunând ca societatea reclamantă să părăsească clădirea în litigiu. Instanța a constatat că societatea reclamantă fusese citată în modul corespunzător, dar că reprezentantul ei nu se prezentase. Acest lucru nu împiedica examinarea cauzei. În continuare, ea a constatat că în anul 1966 autoritățile din Chișinău alocaseră un lot de teren pentru construcția Circului și că la 9 noiembrie 2000 Primăria municipiului Chișinău oferise Circului dreptul de a utiliza terenul respectiv, care includea terenul pe care se afla clădirea disputată. Prin urmare, în calitate de proprietar de drept, Circul era îndreptățit să solicite de la societatea reclamantă eliberarea clădirii.

11. Societatea reclamantă a contestat hotărârea, reclamând încălcarea dreptului său de a fi audiată de către instanța de fond și bazându-se pe certificatul medical care atesta faptul că președintele său fusese supus unui tratament medical în spital. În continuare, ea a susținut că reclamantul nu avea niciun drept asupra clădirii în litigiu, pe care societatea reclamantă o obținuse în baza contractului din 1991 și a certificatului din 2 septembrie 1991. Ea a inclus documentele respective și alte documente într-o anexă de paisprezece file la dosar.

12. La 16 iunie 2004 Curtea de Apel Economică a respins un apel ulterior al societății reclamante, ca fiind nefondat. Ea a constatat că instanța de fond stabilise „în mod corect proprietarul terenului și al clădirii în litigiu“.

13. Într-o cerere de recurs, societatea reclamantă și-a reiterat argumentele cu privire la presupusa încălcare a dreptului său de acces la o instanță și a drepturilor sale de proprietate. De asemenea, ea a susținut că, din cauza absenței sale la ședința de examinare a cauzei în primă instanță, ea nu a putut depune o acțiune reconvențională împotriva Circului, pentru valoarea investiției pe care o făcuse, prin adăugarea unui al doilea etaj la clădirea în litigiu. Legea permitea depunerea unei acțiuni reconvenționale doar în fața instanței de fond. În continuare, societatea reclamantă a afirmat că instanța de apel eșuase să analizeze argumentele și probele sale cu privire la dreptul său de proprietate asupra clădirii în litigiu în baza contractului din 1991. De asemenea, ea a notat că niciunul dintre documentele care atestau titlul său asupra clădirii în litigiu nu fusese anulat și că acestea erau încă valabile. În plus, instanța eșuase să examineze argumentul societății reclamante, potrivit căruia ea plătitese impozitul funciar pentru o perioadă mai mare de zece ani și, prin urmare, fusese recunoscută de către autorități în calitate de proprietar, sau că ea investise în construirea celui de-al doilea etaj al clădirii. În cele din urmă, instanțele nu analizaseră discrepanța dintre suprafața totală de teren care fusese alocată Circului spre folosință în 1966 (2,86 hectare), la care fuseseră ulterior adăugate alte 0,12 hectare, și cea a terenului care fusese alocat de către Primăria municipiului Chișinău în 2000,

care măsoară doar 2,7988 hectare. Ea a susținut că cel din urmă teren mai mic nu includea clădirea în litigiu și terenul aferent.

14. La 23 septembrie 2004 Curtea Supremă de Justiție a respins recursul, ca fiind inadmisibil. În urma rezumării hotărârilor adoptate de către instanțele inferioare, instanța a constatat:

„După examinarea temeiniciei recursului în conformitate cu prevederile Articolului 400 §§ 2 și 3 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, [instanța] constată că recursul este nefondat. În baza Articolelor 432 și 433 din Codul de procedură civilă, [instanța] decide să declare inadmisibil recursul depus [de către societatea reclamantă]. Prezenta decizie este definitivă.”

15. La 17 ianuarie 2007 societatea reclamantă a solicitat redeschiderea procedurii, făcând referire la aceleași încălcări procedurale, menționate în recursurile sale ordinare anterioare. La 28 ianuarie 2007 Curtea Supremă de Justiție a respins această cerere, constatând că niciunul dintre documentele relevante nu era nou și că acestea fuseseră deja examinate de către instanțe.

C. Al doilea set de proceduri judiciare („procedurile din 2006“)

16. La 16 mai 2006 societatea reclamantă a inițiat o procedură judiciară împotriva Circului, prin care solicita confirmarea titlului său asupra celui de-al doilea etaj al clădirii în litigiu, pe care îl construise după obținerea imobilului în baza contractului din 1991. De asemenea, ea a solicitat despăgubiri pentru daunele materiale provocate de faptul că era împiedicată să utilizeze acel etaj.

17. La 21 decembrie 2007 Judecătoria Economică de Circumscripție a constatat că decizia din 27 octombrie 1966 cu privire la atribuirea terenului către Circ se referea la o suprafață mai mare (2,86 hectare) decât cea adoptată la 9 noiembrie 2000 (2,7988 hectare) și nu includea terenul și clădirea din care fusese evacuată societatea reclamantă. Prin urmare, făcând referire la documentele invocate de către societatea reclamantă (a se vedea paragrafele 11 și 13 de mai sus), ea a confirmat titlul societății reclamante la cel de-al doilea etaj al clădirii respective și i-a acordat 4231 de dolari SUA („USD”), care trebuiau achitați în lei moldovenești, în calitate de despăgubiri pentru prejudiciul material suportat.

15. La 13 mai 2008 Curtea de Apel Economică a casat parțial hotărârea instanței inferioare. Ea a constatat că societatea reclamantă își îndeplinise obligațiile care îi reveneau în baza contractului din 1991. Cu toate acestea, având în vedere hotărârea din 6 aprilie 2004, care devenise definitivă, societatea reclamantă pierduse primul etaj al clădirii, pe care îl recepționase în calitate de parte a plății pentru activitatea sa. Prin urmare, ea a avut dreptul să obțină de la Circ o plată compensatorie în valoare de 4231 USD care, având în vedere efectele inflației până în 2008, echivala cu 2500 de ruble sovietice în anul 1991. Instanța a constatat, de asemenea, că societatea

reclamantă nu putea pretinde titlul la cel de-al doilea etaj al clădirii, care fusese construit ilegal, deoarece proprietarul clădirii nu își dăduse acordul.

19. La 16 octombrie 2008 Curtea Supremă de Justiție a menținut hotărârea din 13 mai 2008, constatând că motivele invocate de către instanța inferioară erau întemeiate.

PLÂNGERI

20. Reclamanții s-au plâns în baza Articolului 6 § 1 că nu fuseseră audiați în fața instanței de fond și că instanțele eșuaseră să-și motiveze deciziile în mod corespunzător.

21. De asemenea, ei s-au plâns în baza Articolului 10 că nu au recepționat o copie a deciziei Curții Supreme de Justiție în timp util.

22. În cele din urmă, ei au invocat, în baza Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, că fuseseră lipsiți în mod ilegal de bunurile lor, fără o compensație corespunzătoare.

ÎN DREPT

16. Reclamanții s-au plâns că avusese loc o încălcare a drepturilor lor în baza Articolului 6 § 1, a Articolului 10 și a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, părțile relevante ale cărora prevăd următoarele:

Articolul 6 § 1

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil ... de către o instanță ... care va hotărî ... asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. ...”

Articolul 10

„1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

Articolul 1 din Protocolul nr. 1

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare reglementării folosirii bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

17. Guvernul a contestat afirmațiile reclamantilor și a susținut că cererea ar trebui declarată inadmisibilă.

18. Curtea constată de la început că numai societatea reclamantă a fost parte la procedurile interne. În plus, nu s-a susținut că societatea nu a putut depune o cerere în nume propriu. Având în vedere absența unui motiv excepțional pentru „perforarea vălului corporativ” în favoarea celorlalți reclamanti și din moment ce societatea era în drept să depună cererea, Curtea consideră că niciunul dintre ceilalți reclamanti din prezenta cauză nu are calitatea separată de reclamant în contextul prezentei cereri. Prin urmare, plângerile lor personale trebuie respinse ca fiind incompatibile *ratione personae* cu prevederile Convenției, în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 și 4 din Convenție (a se vedea *Sandu și alții v. Republica Moldova și Rusia*, nr. 21034/05 și altele 7, § 52, 17 iulie 2018).

19. Cu referire la plângerea formulată în baza Articolului 6 § 1 privind accesul la o instanță, Curtea constată că în prezenta cauză nu se contestă faptul că societatea reclamantă a fost citată în modul corespunzător la ședința din 6 aprilie 2004. În plus, ea a obținut trei amânări consecutive ale ședinței, din motiv de boală a reprezentantului său (a se vedea paragraful 9 de mai sus). În scrisoarea sa din 6 aprilie 2004, reprezentantul societății reclamante nu a solicitat instanței să amâne examinarea cauzei, ci a informat-o pur și simplu cu privire la continuarea tratamentului medical (a se vedea paragraful 10 de mai sus). Societatea reclamantă nu a desemnat un alt reprezentant, deși a avut timp și posibilitatea să facă aceasta.

20. Curtea concluzionează că, în circumstanțele prezentei cauze, instanța națională nu a acționat arbitrar în a decide să examineze cauza în absența reprezentantului societății reclamante și nici nu a lipsit societatea reclamantă de posibilitatea de a-și apăra interesele sale în instanță. Mai degrabă acțiunile societății reclamante au fost cele care au condus la examinarea cauzei în absența reprezentantului acesteia.

28. Prin urmare, plângerea în baza Articolului 6 § 1 din Convenție cu privire la audierea în lipsa reprezentantului societății reclamante este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 § 4.

21. Cu referire la plângerea privind lipsa prezentării motivelor de către instanțe, în special eșecul examinării documentelor prezentate de către societatea reclamantă, care, în opinia sa, demonstau drepturile sale de proprietate (a se vedea paragrafele 11 și 13 de mai sus), trebuie remarcat faptul că, în cadrul procedurii din 2004, a existat, într-adevăr, o lipsă totală a oricărei analize a documentelor respective (a se vedea paragrafele 12 și 14 de mai sus). Cu toate acestea, societatea reclamantă a inițiat o nouă procedură judiciară, în cadrul căreia instanțele au examinat în totalitate

documentele în litigiu și au confirmat că acestea demonstau existența drepturilor de proprietate (a se vedea paragrafele 17 și 18 de mai sus). Deoarece între timp o hotărâre judecătorească definitivă obligase societatea reclamantă să evacueze clădirea în litigiu în favoarea Circului, instanțele au acordat în schimb compensații în beneficiul societății reclamante. În consecință, Curtea constată că orice deficiență în modul în care instanțele examinaseră argumentele societății reclamante în cadrul primului proces a fost remediată în totalitate în cel de-al doilea proces.

22. Prin urmare, plângerea în baza Articolului 6 § 1 din Convenție, cu privire la motivarea insuficientă a hotărârilor instanțelor judecătorești, este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 § 4.

23. Cu referire la plângerea în baza Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, Curtea constată că titlul societății reclamante la clădirea obținută inițial de către aceasta în baza contractului din 1991 a fost recunoscut, în cele din urmă, în cadrul celui de-al doilea proces. Din moment ce clădirea nu mai putea fi returnată, societății reclamante i s-au oferit compensații în schimb.

24. Societatea reclamantă a susținut că ea nu-și pierduse statutul de victimă, având în vedere faptul că încă nu avea acces la clădirea sa. În plus, despăgubirea acordată fusese prea mică, invocând calcule în baza echivalenței rublelor sovietice cu dolarii americani și faptul că, potrivit contractului din 1991, acesteia trebuia să i se achite 26305 de ruble sovietice. Cu toate acestea, Curtea notează că în anul 1991 societatea reclamantă a fost de acord să primească, în locul plății, clădirea relevantă și anumite materiale de construcție (a se vedea paragraful 6 de mai sus). În plus, obiectul procedurilor interne se referea la drepturile asupra clădirii și nu la orice datorie restantă a Circului din anul 1991.

25. Ținând cont de dificultatea determinării valorii reale a clădirii în baza echivalenței rublelor sovietice cu orice altă monedă și că este în primul rând rolul instanțelor naționale de a soluționa astfel de probleme, acestea contactând în mod direct cu documentele și cu părțile la litigiu, și în absența prezentării de către societatea reclamantă a unei evaluări independente a clădirii relevante, Curtea consideră că nu s-a stabilit faptul că mărimea compensației acordate societății reclamante era vădit inferioară valorii sale de piață.

Prin urmare, plângerea în baza Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 § 4.

26. În final, examinând plângerea în baza Articolului 10 din Convenție, Curtea consideră că ea este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție și trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 § 4.

Din aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 10 decembrie 2020.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunct

Branko Lubarda
Președinte

ANEXĂ

Nr.	Numele reclamantului	Data nașterii	Naționalitatea	Locul de reședință
1	CTȘP ARICIUL	N/A	Societate moldovenească	Chișinău
2	Valentina MATIEVSCHI	01/09/1950	Moldoveană	Fălești
3	Serafim PANZARI	20/10/1950	Moldovean	Chișinău
4	Andrei PUSCO	11/11/1984	Moldovean	Chișinău
5	Daniel PUSCO	19/07/1986	Moldovean	Chișinău
6	Svetlana PUSCO	09/03/1951	Moldoveană	Chișinău